

तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड सम्बन्धमा विभिन्न पत्रपत्रिकामा प्रकाशित समाचारबारे सत्यतथ्य जानकारी (पृष्ठ ५ बाट क्रमशः)

२८. पछिल्लो समय हरेक वर्ष ५ करोड भन्दा बढीका दरले होटलले मर्मत खर्च देखाएको छ। भुक्तानी भएका केही कम्पनी हेर्दा आर्थिक कारोबार भएको भेटियो तर सामानको आपूर्तिबिना भ्याट बिल जारी भएको आशंका छ। पछिल्लो समय नक्कली भ्याट बिल जारी गर्ने कम्पनीहरूले कर तिर्नुका साथै भुक्त्याउन यथाथ बिक्रिद कारोबार गरेको भेटिएको छ तर सामानको आपूर्ति हुँदैनथ्यो। तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडमा समेत त्यस्तै भेटिएको छ। सुविधा सम्पन्न पाँच तारे होटलले उच्चस्तरिय सेवा दिन, भवन तथा संरचना दुरुस्त राख्न, नियमित सेवा प्रवाह गर्न, मेशीन तथा उपकरणको अद्यावधिक मर्मत, भविष्यमा ठूलो क्षती हुनबाट रोक्न, पुराना तथा जिर्ण भएको यन्त्र, उपकरण, फर्निचरहरू चालु अवस्थामा राख्न, सफ्टवेयरहरू मर्मत सम्भार गर्न, कम्प्युटर तथा प्रिन्टरहरू मर्मत गर्न खर्चहरू गर्नु पर्ने हुन्छ। ठूलो स्तरमा अझै रूपैयाको भवन संरचना, मेशीन उपकरण, फर्निचर, कम्प्युटर, सफ्टवेयर रहेको कम्पनीमा मर्मत वापत वार्षिक करीब ५ करोडको हाराहारीमा मर्मत सम्भार खर्च वास्तविक र स्वाभाविक हो अन्यथा मानीरहुनु पर्दैन। आयकर ऐन, २०५८ ले समेत स्थिर सम्पत्तिको खुद मूल्यको ७ प्रतिशतसम्म मर्मत तथा सम्भार खर्चलाई मान्यता दिने व्यवस्था गरेको छ। कानूनले तोकेको सिमा भित्रै मर्मत सम्भार खर्च भईराखेको छ। सामान वा सेवा आपूर्ति बिना भ्याट बिल लिने कार्य कम्पनीबाट कहिल्यै पनि नभएको अवगत गराउदछौं।

२९. २० वर्ष अघि माटो सभ्याएको नाममा करीब ५ करोड खर्च देखाईएको थियो। अख्तियारका एक अधिकृतका अनुसार सबै जग्गाको १७ करोड रूपैयाँ मूल्याङ्कन गरी सरकारी शेयर लगानी गरेको अवस्थामा त्यसको एक तिहाई रकम खाल्डो पुर्ने नाममा देखाउनु हाँस्यास्पद थियो। त्यस पछि पनि माटो पुर्ने नाममा खर्च देखाई रहने प्रवृत्ति भेटिएपछि हामीले तारागाउँ विकास समितिलाई त्यसको हिसाब निकाल्न भनेको थियो। हालसम्म माटो पुर्ने नाममा मात्रै २७ करोड रूपैया खर्च गरेको देखिन्छ। जग्गाको मुल्य भन्दा सभ्याएको खर्च बढि छ।

भूमि विकास (Land Development) शिर्षक अन्तर्गत कम्पनीबाट हालसम्म दुई करोड ४० लाख मात्र खर्च भएको व्यहोरा अवगत गराउदै समाचारमा उल्लेखित २७ करोड भन्ने रकम पूर्णतया असत्य रहेको छ।

३०. १० महिना अघि पर्यटन मन्त्रालयले निकालेको विज्ञप्तीमा समेत हायातको ७८ करोड रूपैयाँ खर्च शंकास्पद रहेको उल्लेख छ। उक्त विज्ञप्तीमा हालसम्म तारागाउँ विकास समितिले हायातबाट लाभांश नपाएको, हरेक वर्ष होटल घाटामा देखाएको भन्ने विवरण छ।

पर्यटन मन्त्रालयले जारी गरेको विज्ञप्ती सम्बन्धमा कम्पनीलाई जानकारी नभएको।

३१. आर्थिक वर्ष २०६२/०६३ देखि २०७०/०७१ सम्म सेवाग्राहीबाट उठ्न नसकेको करोडौको रकम आसामी फसेको भनि देखाएको छ। तर बुझाउनु पर्ने व्यक्तिको विवरण नखुलेको छानविन समितिले तारागाउँलाई बुझाएको प्रतिवेदनमा उक्त विवरण फर्जि हुन सक्ने आशंका गरेको छ। एक दशकमा आसामीको रकम १ अर्ब ११ करोड ६९ लाख रूपैयाँ देखिन्छ। शंकास्पद आसामीको विस्तृत विवरण हुनु पर्छ उनिहरूको नाम, कम्पनीले असुल गर्न चालेको कदम र निर्णय उपलब्ध हुनुपर्छ भनि प्रतिवेदनमा भनिएको छ।

कम्पनीले आ.व. २०६२/०६३ देखि २०७०/०७१ सम्ममा गरेको खराब आसामी खर्च जम्मा रु. १ करोड ५२ लाख र खराब आसामी व्यवस्था रु. ८ करोड ४६ लाख रहेको छ जसमा रु. ८ करोड ४६ लाख पुरानो क्यासिनो संचालक नेपाल रिफ्रिजेशन सेन्टर प्रा.लि. सँग लिनु पर्ने रहेको छ। नेपाल रिफ्रिजेशन सेन्टरलाई नेपाल सरकारले समेत कालोसूचीमा राखेको छ। हामीले लिनुपर्ने रकम सम्बन्धी हाल नेपाल रिफ्रिजेशन सेन्टरसँग कानूनी प्रक्रियामा सम्मानित उच्च अदालतमा विचारधिन रहेकोछ। यस सम्बन्धी विवरण बासलातको लेखा सम्बन्धी टिप्पणीमा पनि देखाइएको छ। कम्पनीको बासलात तथा सो सँग संलग्न अनुसूचीहरू कम्पनी ऐन बमोजिमको Format मा तयार पारिएको हुनाले कम्पनीले पाउनुपर्ने/भुक्तानी दिनुपर्ने व्यक्तिको नाम नामेसीको विवरण उक्त Format अनुसार प्रस्तुत गर्न नपर्ने भएकोले साहुहरूको नाम भएको विवरण वार्षिक प्रतिवेदनमा संलग्न नभएको। विभिन्न आसामीहरूबाट प्राप्त गर्नुपर्ने र साहुहरूलाई तिर्नु पर्ने रकम र साहु/आसामीहरूको विवरण यस कम्पनीको अभिलेखमा दुरुस्त रहेको छ।

३२. कम्पनीले हायात होटलको ब्राण्ड प्रयोग गरी संचालित होटलले उपभोक्ताबाट उठाएको १ करोड ६१ लाख रूपैयाँ भ्याट रकम गैर कानूनी रुपमा मिनाहा गराएको २ वर्ष अघिको अख्तियारको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। उक्त प्रतिवेदनमा त्यतिवेला हायातले उपभोक्ताबाट भ्याट असुलेको भएपनि कर फर्छ्यौट आयोगबाट गैर कानूनी रुपमा मिनाहा गराएको थियो।

यस होटलले उपभोक्ता सँग उठाएको भ्याट रकम समयमा नै ठूला करदातालाई बुझाएको कुरा ठूला करदाताको ATR बाट प्रष्ट हुन जान्छ। आजको मितिमा यस कम्पनीले भ्याट वापत लिनु दिनु पर्ने रकम ठूला करदाताको अभिलेख (सफ्टवेयर) अनुसार लिनु दिनु पर्ने रकमसँग मिल्दछ। समाचारमा उल्लेख भए अनुसार यस कम्पनीले १ करोड ६१ लाख रूपैयाँ कर फर्छ्यौट आयोगबाट मिनाहा नलिई रु. १.२७ करोड मिनाहा लिएको जस्मा कुनै उपभोक्ताबाट कुनै प्रकारको भ्याट रकम नउठाएको। जबकी ठूला करदाताद्वारा एकलौटी रुपमा लागु नपर्ने भ्याट पनि उठाउन लगाएको कुरा जानकारीको लागि अनुरोध छ। उदाहरणको लागि यस होटलमा कार्यरत रहेको कर्मचारीलाई Duty Meal वापत एक समय खुवाइएको खानामा लागेको भ्याट दावी गर्न नदिएको, होटल व्यवसायको प्रवर्द्धन वापतको खर्चहरूमा तिरको भ्याट दावी गर्न नदिएको र यसमा ठूला करदाताले भ्याट निर्धारण गरेको जुन पछि कर फर्छ्यौट आयोगद्वारा उक्त ठूला करदाताद्वारा एकलौटी रुपमा निर्धारण गरेको भ्याटको सत्य तथ्यलाई बुझि कानून अनुसार प्राप्त अधिकारको प्रयोग गरी केही रकम असुल गरी बाँकी मिनाहा गरेको कुरा जानकारी गराउदछौं।

३३. कुनैपनि कामदार वा व्यवस्थापनमा रहेको व्यक्तिले आफ्नो जिम्मेवारीको आफ्नो काम गर्नु पर्छ तर होटलले प्रबन्ध संचालक अरुण सराफलाई वार्षिक ५८ लाख उपलब्ध गराउछ। उनि महिनामा २० दिन भन्दा बढी भारत र अन्यत्र रहन्छन्। व्यवस्थापन सम्हालेको भनि नियमित तलब खाईरहेका छन्। सुरेशलाल श्रेष्ठले वार्षिक ३९ लाख रूपैया लिने गरेको भनि प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। व्यवस्थापनमा रहेका २ शेयरहोल्डरका लागि मात्रै कम्पनीले वार्षिक करिब १ करोड रूपैयाँ खर्च गर्छ यो रकममा राज्य कोषको लगानी समेत छ।

होटल स्थापना काल देखि नै विभिन्न आरोह अवरोहबाट कम्पनीलाई पार लगाई आजको अवस्था सम्म ल्याउनको लागि यस कम्पनीको सञ्चालक समिति लगायत प्रबन्ध संचालक र कार्यकारी संचालकको ठूलो योगदान रहेको छ। अतः वर्हाहरूबाट कम्पनीलाई सबल बनाउन महत्वपूर्ण योगदान दिनु भएकोले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ९६(२) तथा कम्पनीको नियमावलीको नियम ९.१६ बमोजिम कम्पनीको १६औं वार्षिक साधारण सभाबाट सर्वसम्मतले पारित गरी मिति २०७० वैशाख २६ गते देखि लागु हुने गरी पारिश्रमिक प्रदान गरेको कुरा जानकारीको लागि अनुरोध छ। आजको आधुनिक प्रविधि भएको युगमा एकै ठाउँमा मात्र बसि व्यवसाय सञ्चालन गर्न पर्ने कुरा कतिको व्यवहारिक रहेको छ हामी आफै बुझ्न सक्छौं। तसर्थ प्रबन्ध सञ्चालक श्री अरुण कुमार सराफ महिनाको २० दिन बाहिर रहेको खण्डमा पनि आधुनिक प्रविधिको प्रयोगको माध्यमबाट यस कम्पनी प्रति आफ्नो जिम्मेवारी नियमित रुपमा निर्वाह गरि यस कम्पनीलाई आर्थिक रुपमा सबल बनाएको कुरा प्रष्ट पार्न चाहन्छौं। यसले कारोबार भएका अरु कम्पनीहरूबाट प्रबन्ध संचालक, कार्यकारी संचालकले पाउने तलब भत्ता तुलना गर्दा उक्त भुक्तानी स्वभाविक रहेको स्पष्ट हुन्छ।

३४. कर्मचारी आवास कोषमा रहेको १८ करोड रूपैयाँ मध्ये करिब २ करोड रूपैयाँ मात्रै खर्च गरेर बाँकी चलखेल गर्न खोजिएको श्रोतले बतायो। कर्मचारीहरूले विरोध गरेपछि भने त्यो रोकिएको छ।

नयाँ श्रम ऐन अनुसार आवासकोषको व्यवस्था नरहेको हुनाले, कम्पनीले आधिकारीक श्रम समिति सँग गरेको सम्झौता अनुसार रु. २ करोडको कोष खडा गरेको र कर्मचारी आवास कोष वापतको व्यवस्थालाई साधारण जगेडा कोषमा स्थान्तरण गरि देखाईएको छ। चलखेल गर्न खोजिएको र कर्मचारीहरूले विरोध गरेपछि भन्ने कुरा कपोकल्पित हो त्यसमा कुनै सत्यता नभएको।

३५. होटलले करिब ५ वर्ष अघि करिब ३ करोड रूपैयाको गाडी किनेको भनि बिल पेश गरेको थियो। उक्त गाडी होटलमा नरहेको श्रोतले बतायो। कम्पनीले ५ वर्ष अघि आ.व. २०६९/०७० मा रु. १ करोड ८१ लाखको गाडी किनेको हो। गाडीहरू कम्पनी परिसरमा रहने र पूर्ण रुपमा कम्पनीको काममा प्रयोग भएका छन्।

३६. होटलका लेखा शाखामा रानी बंग नामकी कर्मचारी कार्यरत छिन् उनको नेतृत्वमा रहेको टिमले लेखाका सम्पूर्ण कागजात अत्यन्त गोप्य रुपमा राख्ने र कतिपय कागजात व्यवस्थापनको निर्देशन अनुसार लुकाउने गरेको श्रोतको भनाई छ।

कर्मचारी रानी बंग कम्पनीको प्रमुख वित्तिय अधिकृत भएको हुनाले वर्हाको नेतृत्वमा कम्पनीको लेखा सम्बन्धी काम हुने गरेको भएतापनि कानून अनुसार राख्नु पर्ने लेखाका सम्पूर्ण कागजातहरू कम्पनिको रजिष्टर्ड कार्यालय बौद्ध काठमाण्डौ कार्यालय परिसरमा नै रहेको छ। कागजात गोप्य र लुकाउने गरेको भन्ने आरोपमा कुनै सत्यता नरहेको।

३७. होटलले नियुक्त गर्ने कम्पनी सचिव भने हरेक वर्षजसो फेरिने गर्दछन्।

कम्पनी सचिव मात्र नभई कुनैपनि कर्मचारीहरूले काम गर्नु र काम छोड्नु एक नियमित प्रक्रिया हो र कर्मचारीको आफ्नो व्यक्तिगत विषय हो। आफ्नो व्यक्तिगत कारणले कर्मचारीहरू एक कम्पनीबाट अर्को कम्पनीमा जान्छन्। यो कर्मचारीको नैसर्गिक अधिकारको कुरा भएको हुनाले कम्पनीले रोक्ने कुरा हुँदैन।

३८. कम्पनीले कानूनी परामर्शका लागि ठूलो खर्च देखाउने गरेको छ। अधिल्लो ३ वर्ष अघिको उक्त खर्च ६५ लाख रूपैयाँ थियो।

आ.व. २०७१/७२ मा कानूनी तथा पेशागत शुल्क वापत जम्मा रु. ६५ लाख खर्च भएको हो जसमा कानूनी शुल्क, कर सम्बन्धी परामर्श शुल्क, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने विवरण प्रमाणिकरण शुल्क, जग्गा तथा भवन मुल्याङ्कन शुल्क, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको प्रदर्शनी कक्षको बजार विश्लेषण तथा सम्भाव्यता अध्ययन, सुपरिवेक्षण शुल्क, कर लेखा परिक्षण शुल्क, कर्पोरेट परामर्श सेवा शुल्क, इन्जिनियरको परामर्श शुल्क, ऋणपत्रको वारेन्ट वितरण वापतको एजेन्ट शुल्क समावेश रहेको छ जुन स्वभाविक छ।

३९. कम्पनीले भारतको होटल चेन हायात समूहको ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत कुल कारोबारको १४.५ प्रतिशत रकम दिने गरेको छ। फ्रण्डै २ अर्ब रूपैयाँको कारोबार गर्ने होटलले वार्षिक २५/३० करोड रूपैयाँ हायातको ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत हायात समूहलाई रोयल्टी भुक्तानी गर्छ। ब्राण्ड प्रयोगको नाममा यति चर्को शुल्क बुझाउने प्रचलन अन्यत्र नरहेको श्रोतले बतायो। त्यसरी निकास गरी कतिपय भुक्तानीमा राष्ट्र बैंकको च्यानल प्रयोग गरेको देखिदैन। कुनै पनि बैदेशीक लगानीकर्ताले राष्ट्र बैंकको स्विकृति बिना नाफा वा अन्य लगानी बाहिर लैजान पाउदैन।

हायात इन्टरनेशनल भारतको चेन होटल नभई अमेरीकाको चेन होटल हो। यस कम्पनीले हायातको ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत हायात सँग भएको व्यवस्थापन सम्झौता (जुन सरकारको सम्बन्धित निकायहरूबाट स्वीकृत) भए अनुसार हायात समूहलाई रोयल्टी भुक्तानी नगरी व्यवस्थापन शुल्क भुक्तानी गर्दछ। अन्तर्राष्ट्रिय चेन होटलहरूले विभिन्न मोडलहरू अनुसार लाग्ने व्यवस्थापन शुल्क व्यवस्थापनको स्तर हेरेर फरक फरक हुन्छ। जस अन्तर्गत Franchise Model मा रोयल्टी हुन्छ र Management Model मा व्यवस्थापन शुल्क हुन्छ। Franchise Model मा भन्दा व्यवस्थापकीय मोडलमा गरिने व्यवस्थापकिय कार्य बढी भएको हुनाले व्यवस्थापन शुल्क पनि बढि हुन्छ। व्यवस्थापन शुल्क वापत भुक्तानी गरेको रकम विगत चार वर्षको औसतमा वार्षिक रु. ६ करोड ५९ लाख मात्र रहेको छ जुन नियमअनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्विकृति लिएर मात्र भुक्तानी गर्ने गरिएको छ। हायातलाई गरिएको भुक्तानी समाचारमा भने जस्तो नाफा वा लगानी नभई होटल व्यवस्थापन गरे वापत भुक्तानी गरेको व्यवस्थापकिय शुल्क हो जुन यस कम्पनीको नाफा नोक्सान हिसाबमा खर्च देखिन्छ।

४०. हायातले कोठाहरू १३५ डलरको दरले विक्रि गर्दछ तर कतिपयमा ९० डलर मात्रै यहाँ भुक्तानी गरी बाँकी भारत लगायतका मुलुकमा अग्रिम रुपमा तिर्ने गरिएको श्रोतले बतायो। कम्पनीले बैक्रेट तर्फको आम्दानीको हिस्सा लुकाएको भेटिएको अख्तियार श्रोतले बतायो। विभिन्न कार्यक्रम हुने अवसरमा हलको भाडा र खानाको शुल्कलाई बैक्रेट शिर्षक देखाउनु पर्ने हो। तारागाउँ विकास समिति श्रोतले भन्यो, कोठा र खाना बाहेकको यस्तो खर्चको हिसाब किताबमा निकै चलखेल भएको भेटिन्छ।

होटललाई दिने Business को Volume अनुसार विभिन्न ट्राभल एजेन्टहरू सँग विभिन्न दरहरूमा वार्षिक करार हुन्छ। होटलको कोठाहरूको rate को विभिन्न Category हुन्छ, यस अनुसार रेटहरू पनि फरक फरक हुन्छ, जस्तो Corporate Rate, Group Rate, Contract Rate, Wholesale Rate। कोठाहरूको किसिमको आधारमा पनि कोठाको दर फरक फरक हुन्छ। यसका अतिरिक्त सिजन र माग अनुसार पनि रेटहरू निर्धारण हुने गर्दछ। तसर्थ अनलाईनमा देखाउने दर Rack Rate र अन्य दरहरूमा फरक हुने गर्दछ। कुनैपनि होटलको कोठाहरूको वर्ष भरि एउटै दर हुँदैन। होटलको बैक्रेट वापत होटलले ग्राहकसँग करार बमोजिम जेजति रकमहरू लिन्छ त्यसलाई सम्बन्धित शिर्षकमा पारदर्शी रुपमा आम्दानी देखाउदै आएको छ। होटलले चलखेल गरेको भन्ने कुरा सरासर गलत र आधारहिन हो। भारत लगायतका मुलुकहरूमा अग्रिम रुपमा तिर्ने गरेको भन्ने कुरा सरासर भ्रुटा हो।

४१. श्रोतले भन्यो, 'साधुराम सापकोटाले बरु जग्गाको स्वामित्व हस्तान्तरण गर्नु र लिजमा दिनु गलत हो भन्ने ढंगले जाजौ, शेयरको विवादमा प्रवेश नगरी भनिरहुनुभएकोछ'। सापकोटा कानून मन्त्रालयको सहसचिव हुँदा कम्पनीको संचालक समिति सदस्यका हैसियतले केहि विवादास्पद निर्णयमा सामेल थिए। तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड स्थापना भएदेखि नै भएको सम्झौता बमोजिम तारागाउँ विकास समितिबाट प्रतिनिधित्व गर्ने यस कम्पनीको संचालक समितिमा हालसम्म सहभागी हुनु भएका सम्पूर्ण सदस्य लगायत संचालक समितिले कानून बमोजिम नै आफ्नो दायित्व बहन गर्दै आएको घाम जस्तै छर्लङ्ग छ। अर्थात पत्रिकामा सम्प्रेषण गरेको आधारहिन समाचार जस्तो साधुराम सापकोटाले मात्रै नभई यस कम्पनीसँग आवद्ध कुनै कसै सदस्यहरूबाट कानून विपरित कार्य भएको छैन।

४२. अन्त्यमा कम्पनी सम्बन्धमा प्रकाशित एवं सम्प्रेषित उपरोक्त प्रकृति एवं प्रवृत्तिको समाचार पूर्ण रुपेन असत्य एवं आधारहिन रहेको र सोबाट कम्पनीलाई अपूर्ण क्षति हुन पुगेको व्यहोरा अवगत गराउदै कानून बमोजिम स्थापित भई संचालित कम्पनी, यसका लगानीकर्ताहरू कोही कसैलाई यस प्रकारको कपोलकल्पित समाचारको शिकार हुनु नपरोस र कोही कसैलाई यस प्रकारले प्रताडित हुन नपरोस भनि कामना गर्दछौं। यस कम्पनीको संचालन एवं व्यवस्थापन प्रचलित कानून बमोजिम भईरहेको तथ्य पुनःनिवेदन गर्दछौं।